

Број: 01-344-21 /07

Датум: 21.12.2007. године

На основу члана 115. став 1. Закона о електричној енергији ("Службени гласник Републике Српске" број: 66/02, 29/03, 86/03, 111/04 и 60/07), члана 18. став 1. Статута Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 41/04 и 67/07), члана 37. став 1. тачка 4. Пословника о раду Регулаторне комисије за електричну енергију Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 96/04), члана 49. став 1, а у вези са чланом 116. Правилника о тарифној методологији и тарифном поступку ("Службени гласник Републике Српске" број 61/05) и члана 72. став 1. Правилника о јавним расправама и рјешавању спорова и жалби ("Службени гласник Републике Српске" број 71/05), у другом тарифном поступку, по захтјеву за одобрење цијена на прагу електране подносиоца Мјешовити Холдинг "Електропривреда РС" акционарско друштво, Требиње Зависно предузеће "Хидроелектране на Дрини", акционарско друштво, Вишеград, Регулаторна комисија за енергетику Републике Српске на 19. редовној сједници одржаној дана 21.12.2007. године донијела је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

о утврђивању цијене електричне енергије на прагу електране

1. Подносиоцу захтјева Мјешовити Холдинг "Електропривреда РС" акционарско друштво, Требиње Зависно предузеће "Хидроелектране на Дрини", акционарско друштво, Вишеград утврђује се потребан годишњи приход у износу од 31.963.645 КМ за годишњу производњу од 981.587.834 kWh уз средњу годишњу расположиву снагу од 288.534 kW и на основу тога израчуната укупна просјечна (једнокомпонентна) цијена електричне енергије на прагу електране у износу од 0,0326 КМ/kWh, која у двокомпонентном моделу има следећу структуру:
 - јединична цијена капацитета у износу од 91,61 КМ/kW годишње и
 - јединична цијена произведене електричне енергије у износу од 0,0056 КМ/kWh.
2. Просјечна цијена електричне енергије на прагу електране предузећа из тачке 1. диспозитива овог рјешења намијењена за снабдијевање неквалификованих купаца у Републици Српској износи 0,0142 КМ/kWh.
3. Цијена из тачке 2. диспозитива овог рјешења примјењује се за обрачун просјечне пондерисане цијене електричне енергије на прагу електрана ради утврђивања тарифних ставова за неквалификоване купце електричне енергије у Републици Српској почев од 01.01.2008. године.

4. Ово рјешење је коначно.
5. Диспозитив овог рјешења објављује се у "Службеном гласнику Републике Српске", а рјешење са образложењем на огласној табли и интернет страници Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске.

О б р а з л о ж е њ е

Чланом 23. алинеја 2. Закона о електричној енергији (у даљем тексту: Закон) дато је у надлежност Регулаторној комисији за енергетику Републике Српске (у даљем тексту: РЕРС) да пропише методологију и критеријуме за утврђивање цијена снабдијевања неквалификованих купаца електричном енергијом, а чланом 115. став 1. истог Закона да да утврди структуру цијене и укупну цијену електричне енергије на прагу електрана. РЕРС је донио Правилник о тарифној методологији и тарифном поступку: у даљем тексту Правилник ("Службени гласник Републике Српске" број 61/05), који у члану 6. прописује основна начела на којима се темељи тарифна методологија и поступак одобравања тарифа и према којима, цијене морају бити правичне, оправдане, недискриминирајуће, утемељене на објективним критеријумима и засноване на оправданим трошковима, те одређене на транспарентан начин. РЕРС је донио и Правилник о извјештавању ("Службени гласник Републике Српске", број 61/07) и Одлуку о одређивању образаца захтјева за одобрење цијена и тарифа и образаца за техничке и финансијске податке ("Службени гласник Републике Српске" број 65/05 и 59/07), којима су прописане обавезе корисника дозволе за обављање електроенергетских дјелатности у погледу достављања извјештаја, података, информација и других докумената, те начин и форма за достављање образаца захтјева и образаца за техничке и финансијске податке, за потребе тарифног поступка.

У циљу одређивања цијене електричне енергије на прагу електране у овом поступку, утврђиван је потребни приход који, према одредбама чланова 8 -27 Правилника, представља збир трошкова рада и одржавања (пословни расходи), обрачунате амортизације, одобреног поврата на уложена средства, а све наведено умањено за остале приходе остварене коришћењем средстава укључених у регулативну основу и припадајућих трошкова који су већ укључени у одобрене трошкове. Јединична (укупна, једнокомпонентна) цијена на прагу електране утврђује се као однос потребног прихода регулисаног предузећа и обима производње електричне енергије одређеног у складу са правилима билансирања (планирања) и оптималног коришћења капацитета.

Према члану 48. Правилника ова цијена може се утврдити као двокомпонентна, која се састоји од:

- a) јединичне цијене снаге која представља однос укупних фиксних трошкова (укључујући одобрени поврат) и расположиве снаге и
- b) јединичне цијене енергије обрачунате као однос укупних варијабилних трошкова и обима производње електричне енергије одређеног у складу са правилима билансирања и оптималног коришћења капацитета.

Мјешовити Холдинг "Електропривреда Републике Српске" акционарско друштво, Требиње Зависно предузеће "Хидроелектране на Дрини", акционарско друштво Вишеград (у даљем тексту: подносилац захтјева) поднијело је дана 05.07.2007. године захтјев за одобрење цијене на прагу електране, који је у РЕРС-у заведен под бројем 01-344-1/07. Уз поднесени захтјев подносилац је приложио и дио пратеће документације и обрасце са техничким и финансијским подацима, прописане Правилником о извјештавању. У свом захтјеву подносилац је предложио просјечну цијену електричне енергије на прагу електране за 2008. годину у износу од 0,03809 KM/kWh.

РЕРС је дана 13.07.2007. године доставио обавјештење о пријему захтјева у коме је од подносиоца затражено да се изјасни на који период се односи захтјев, односно од када се тражи примјена нових цијена, с обзиром да је захтјев прилагођен на енергетске величине за 2007. годину. РЕРС је такође указао подносиоцу захтјева на његову обавезу да обавијести све своје купце о поднесеном захтјеву, како је то прописано чланом 94. Правилника. Даном 17.07.2007. године подносилац је доставио допис бр. 01-1350/07, насловљен као "Допуна захтјева за одобрење цијене на прагу електране" и изјаснио се о 01.07.2007. године као датуму примјене нових тарифних ставова.

Након прегледа поднесеног захтјева са пратећом документацијом, утврђено је да захтјев није комплетан, па је на основу члана 32. став 1. Закона и 89. став 1. Правилника, од подносиоца тражено да допуни захтјев достављањем образложења и документације путем поште.

Иако подносилац захтјева у остављеном року није доставио све потребне податке, РЕРС је на 11. редовној сједници одржаној 14.08.2007. године донио Одлуку број Р-11-404-109/07 о провођењу другог тарифног поступка, имајући у виду да ће се на формалној расправи подносиоцу захтјева омогућити да докаже оправданост и утемељеност свог захтјева прилагањем додатне документације и давањем изјава овлашћених представника подносиоца. Овом одлуком утврђено је мјесто, вријеме и предмет одржавања формалних расправа, рокови достављања коментара јавности, услови и критеријуми за стицање статуса умјешача у поступку, те одређен водитељ поступка. О свему овоме јавност је обавијештена путем обавјештење за јавност које је објављено на интернет страници РЕРС-а и писаном медију.

До истека назначеног рока за подношење захтјева за стицање статуса умјешача, захтјеве су доставили: Мјешовити Холдинг "Електропривреда" Републике Српске Матично предузеће а.д. Требиње (у даљем тексту: МХ ЕРС МП) и Институција Омбудсмана за заштиту потрошача у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: Омбудсман за заштиту потрошача). МХ ЕРС МП свој захтјев за стицање статуса умјешача у свим поступцима заснива на чињеници да је као матично предузеће оснивач зависних електроенергетских предузећа која су подносиоци захтјева и уједно је и већински власник капитала у тим предузећима, те располаже подацима и чињеницама од значаја за тарифни поступак. Омбудсман за заштиту потрошача у Босни и Херцеговини захтјев заснива на чињеници да је Омбудсман за заштиту потрошача независна институција, успостављена са циљем да промовише добро и ефикасно провођење политике заштите потрошача у БиХ и субјект одговоран за заштиту потрошача у Босни и Херцеговини. РЕРС је размотрио поднесене захтјеве за стицање статуса умјешача и оцијенила да су основани и да испуњавају

прописане критеријуме. РЕРС је на 12. редовној сједници одржаној 23.08.2007. године донио Рјешење број Р-12-418-123/07 којим се усваја захтјев МХ ЕРС МП и Рјешење број Р-12-418-124/07 којим се усваја захтјев Омбудсмана за заштиту потрошача и утврђује статус умјешача у другом тарифном поступку ради одобравања цијена и тарифа електричне енергије по свим поднесеним захтјевима. Умјешач Омбудсман за заштиту потрошача у БиХ није учествовао на формалној расправи у овом поступку.

Формална расправа, одржана је 29.08. и 19.09.2007. године. На овој расправи су разматрана питања која су дефинисана на припремној расправи, а од подносиоца захтјева је затражено да документује оправданост свих позиција у захтјеву. За питања која нису расправљена на формалној расправи, подносиоцу захтјева је омогућено да у остављеним роковима достави потребну документацију и детаљна писана образложења.

Након достављених допуна захтјева, подносилац је предложио просјечну цијену електричне енергије на прагу електране у износу од 0,03809 KM/kWh. Структуру предложене цијене чине цијена производног капацитета у износу од 106,52 KM/kW и цијена произведене енергије у износу од 0,00673 KM/kWh.

Подносилац је **захтјев** засновао на предложеном потребном приходу за обављање дјелатности производње електричне енергије за план производње од 980.600 MWx електричне енергије са средњом годишњом снагом од 288.750 kW, у износу од 37.352.831 KM, којег чине:

- варијабилни трошкови за остварење плана производње од 980.600 MWx електричне енергије у износу 6.595.000 KM,
- фиксни трошкови рада и одржавања електрана средње годишње расположиве снаге од 288,8 MW у износу 17.520.000 KM,
- поврат на ангажовани капитал у стална средства регулативне основе по стопи од 3% на власнички капитал и 7,13% на позајмљени капитал, што укупно износи 13.237.830 KM и
- остали приходи остварени коришћењем лиценцираних средстава, као одбитна ставка за утврђивање потребног прихода нису предвиђени.

Након детаљне анализе поднесеног захтјева са пратећом документацијом и изведених доказа на формалној расправи, водитељ поступка је извршио оцјену доказа појединачно и свих доказа заједно и на основу члана 70. став 1. Правилника о јавним расправама и рјешавању спорова и жалби, сачинио Извјештај водитеља поступка у предмету под бројем 01-344/07 од 30.11.2007. године, те заједно са препоруком за доношење коначне одлуке доставио га РЕРС-у. Извјештај са препоруком је достављен и странкама у поступку, а објављен је на огласној табли и интернет страници РЕРС-а. Учесницима у поступку је остављена могућност да до 12.12.2007. године доставе коментаре на исти.

У **Извјештају водитеља** поступка садржане су препоруке РЕРС-у за одобрење свих ставки у структури потребног прихода и енергетске вриједности на основу којих је утврђена препоручена просјечна цијена на прагу електране у износу од **0,0326** KM/kWh. Структура предложене цијене се састоји од цијене производног капацитета у износу од 91,61 KM/kW и цијене произведене енергије у износу од 0,0056 KM/kWh. Предложен је потребни приход за обављање дјелатности производње електричне енергије за план производње од 981.587.834 kWh са средњом годишњом снагом од 288.534 kW у износу од 31.963.645 KM, којег чине:

- варијабилни трошкови за остварење плана производње у износу од 5.530.668 КМ,
- фиксни трошкови рада и одржавања електрана у износу 17.715.927 КМ,
- поврат на ангажовани капитал у стална средства регулативне основе по стопи од 2% на власнички капитал и 7,13% на позајмљени капитал у износу 8.720.704 КМ и
- остали приходи остварени коришћењем лиценцираних средстава, као одбитна ставка за утврђивање потребног прихода, у износу од 3.654 КМ.

У остављеном року подносилац захтјева није доставио коментаре на извјештај водитеља поступка.

МХ ЕРС је као умјешач у овом поступку доставио коментаре који се тичу предложених трошкова рада у извјештајима водитеља поступка заједничке за сва електроенергетска предузећа у Републици Српској.

Наконведеног цјелокупног поступка, РЕРС је на основу чињеница и доказа садржаних у извјештају водитеља поступка и разматрања коментара умјешача МХ ЕРС МП на овај извјештај, утврдио чињенично стање на коме је засновао коначну одлуку.

Прихваћена је **предложена годишња производња** електричне енергије подносиоца од 980,6 ГWh, с тим да је, у складу са третманом властите потрошње из мреже, увећана за властиту потрошњу електричне енергије са мреже, па је ради одобравања цијене на прагу електране прихваћена укупна производња у износу од 981.587.834 kWh.

Што се тиче **расположиве снаге**, прихваћена је расположива снага из захтјева подносиоца од **315 MW**, што је уједно и инсталисана снага. За одређивање јединичне цијене капацитета на прагу електране користи се овако дефинисана снага умањена коефицијентом трајања ремонта, те средња годишња снага за израчунавање цијене капацитета износи **288.534 kW**.

Чланом 18. Правилника, дефинисана је **регулативна основа** као "нето вриједност ангажованих сталних средстава за обављање лиценциране дјелатности и нето вриједност трајних обртних средстава неопходних за редовно пословање". У захтјеву је предложена вриједност регулативне основе у износу од 435.026.747 КМ која обухвата: нето вриједност сталних средстава у износу 440.027.713 КМ и нето трајна обртна средства у износу од 1.648.823 КМ. У захтјеву је исказано умањење регулативне основе за нето вриједност донираних сталних средстава и нелиценцираних средстава у износу од 6.649.789 КМ. У поступку је утврђена регулативна основа у износу од **434.675.761 КМ** и чине је нето вриједност сталних средстава умањена за годишњу амортизацију у износу од 433.358.572 КМ, вриједност нето трајних обртних средстава у износу од 1.389.718 КМ, те умањење за износ донираних сталних средстава од 72.529 КМ.

Трошкови рада и одржавања. Подносилац је захтијевао да му се признају укупни трошкови производње електричне енергије у износу од 24.115.000 КМ. Анализирајући Извјештај водитеља поступка као и примједбе достављене од стране умјешача МХ ЕРС МП на износ предложених трошкова, РЕРС је извршио оцјену доказа и одредио се у погледу висине трошкова рада и одржавања као елемента потребног прихода.

Трошкови бруто зарада - варијабилни дио. На име овог трошка подносилац је доставио захтјев на износ од 693.000 КМ. Након спроведеног тарифног поступка РЕРС одобрава износ од **312.847** КМ, као оправдан трошак на име варијабилног дијела зарада. Овај износ приписан је регулисаној дјелатности и радној заједници у односу који је идентификован у остварењу базне године. Од наведеног износа на регулисану дјелатност односи се 279.668 КМ, а на заједничке послове 33.179 КМ. У коначном обрачуну потребног прихода, износ приписан заједничким пословима прераспоређен је у опште и заједничке трошкове предузећа и приписан укупно одобреним фиксним трошковима.

Што се тиче **трошкова рада - фиксни дио**, подносилац је доставио захтјев на укупан износ од 3.183.000 КМ на име трошкова рада (бруто зарада, накнада, осталих личних примања). Након оцјене свих доказа и уважавајући извјештај водитеља поступка, РЕРС је одобрио износ од **2.884.301** КМ. Од овог износа на регулисану дјелатност односи се 2.146.100 КМ, а на заједничке послове 738.201 КМ. Одобрено је повећање трошкова рада које укључују све врсте накнада запосленим и исплате на које запослени имају право за обављање послова који су им у предузећу повјерени. Сва примања исплаћена за рад за потребе предузећа (трошкови накнада за службена путовања, надзорни одбор, дежурство, комисије, интерна ревизија и слично) сматрају се личним примањима, те је остварење базне године у износу од 68.674 КМ, које је подносилац за базну годину исказао у оквиру осталих фиксних трошкова оправдано приписано овој групи трошкова.

Примједба на износ одобрених трошкова рада, која је опширно образлагана у достављеном коментару умјешача МХ ЕРС МП своди се на оспоравање стопе раста трошкова живота до августа 2007. године као референтне вриједности за повећање трошкова рада у посматраном периоду од претходног тарифног поступка и додатно увећање за раст трошкова живота по посљедњем извјештају Завода за статистику РС.

Други аргумент умјешача је поређење са нивоом зарада у Електропреносу БиХ и Незавоисном оператору система у БиХ (у даљем тексту: НОС), гдје се доказује да су просјечне зараде запослених у предузећима у саставу МХ ЕРС знатно ниже него у ове двије компаније.

РЕРС је пажљиво размотрио и оцијенио захтјев подносиоца за повећање стопе поврата на уложени капитал и повећање трошкова рада, као основне елементе у структури захтијевањег повећања цијене.

РЕРС оцјењује примјереном препоруку водитеља поступка и уважавање кумулативне стопе раста трошкова живота закључно са мјесеком за који су били познати подаци у вријеме када је окончан поступак формалне расправе. РЕРС такође оцјењује неоснованим захтјеве умјешача за симултано праћење раста трошкова живота и свих других трошкова закључно са даном подношења примједби, а у исто вријеме обрачун прихода који се остварују из других основа, осим производње ради снабдијевања тарифних купаца електричном енергијом, а за које су трошкови укључени у потребни приход, на нивоу просјека 2006. године.

Аргументи у вези са колективним уговором и најнижом цијеном рада која из тога проистиче спадају у домен који је ван надлежности РЕРС-а. Број запослених радника и обим њихових послова, појединачни услови уговора са запосленим, као и методе обрачуна зарада на основу сложености и обима посла су питања којима

се баве надлежни у предузећу. РЕРС само оцјењује укупан износ овог трошка уважавајући како затечено стање, тако и потребу реструктурирања.

Приликом доношења одлуке, РЕРС је користио упоредне анализе, и то између предузећа у РС, са предузећима у окружењу и у европским земљама који су доступни јавности (било да су објављени од стране званичних статистичких агенција или на интернет страницама компанија).

Уз све резерве у погледу начина презентације трошкова рада, просјечан трошак рада запослених по kW инсталисане снаге и произведеном kWh електричне енергије, те показатељ продуктивности рада по методологији ЕУРОСТАТ-а у предузећима у саставу МХ ЕРС су упоређени са истим показатељима у сличним компанијама у другим земљама. Продуктивност рада, мјерена додатом вриједношћу по запосленом у МХ ЕРС износи 18,8 ЕУР/запосленом, а у Европској Унији 122,4 ЕУР/запосленом.

Учешће трошкова рада у укупном приходу и продуктивност рада у предузећима у саставу ЕРС, упоређени са истим показатељима у ЕУ, а посебно у земљама чланицама ЕУ које се, било по регионалном или развојном критеријуму, могу поредити са РС, за предузећа у области електричне енергије, гаса и водоснабдијевања, дати су у табели:

	Просјечни трошак рада по запосленом у 000 ЕУР	Додана вриједност по запосленом у 000 ЕУР	% трошкова рада у укупном приходу
ЕРС	8,1	18,8	24,73%
ЕУ - 25	43,2	122,4	9,18%
Чешка	12,6	54,5	6,54%
Естонија	8,5	27,7	7,62%
Шпанија	56,4	299,1	6,43%
Италија	39,0	130,5	8,18%
Летонија	6,6	16,2	14,73%
Литванија	7,8	20,0	10,79%
Мађарска	15,8	42,1	7,44%
Аустрија	62,7	154,0	11,51%
Пољска	11,3	36,9	8,63%
Словенија	23,2	57,0	12,47%
Словачка	9,9	52,8	5,97%
Румунија	5,0	7,6	8,20%
Бугарска	6,1	19,3	6,94%

Ако се као циљна вриједност користе подаци о нивоу зарада по запосленом у словеначким електранама, а које су у просјеку 3 пута веће него у РС, учешће трошкова рада у укупним трошковима (подаци за 2006. годину) ХЕ у РС је 24,3%, а у словеначким ХЕ 22%.

Опис	ХЕ Дравске	ХЕТ	ХЕ на Дрини	ХЕ на Врбасу
% зараде у укупним трошковима	21,8%	29,2%	15,5%	24,8%
% амортизације у укупним трошковима	33,3%	38,4%	45,5%	48,3%
Производња ГWh/запосленом	12,4	1,9	6,6	2,2
Зараде у 000 € по запосленом	31,5	10,3	11,3	10,7

Додана вриједност €/запосленом	80	24	45	32
Додана вриједност €/MWx	6	13	7	15
Остварени % поврата на капитал	4,8%	0,25%	0,69%	0,03%
Остварени % добити у приходу	34,0%	5,1%	12,6%	0,5%

Због тога РЕРС не може прихватити захтјев умјешача МХ ЕРС МП да се додатно повећање трошкова зарада одобри као оправдан трошак.

РЕРС својом одлуком о нивоу оправданих трошкова рада одобрених у овом тарифном поступку ни на који начин не прејудицира дефинисање политике запошљавања у предузећу, политику стимулативног награђивања запослених и друге аспекте кадровске политике. Анализирајући приходе и расходе подносилаца захтјева РЕРС види могућност да се путем рационализације осталих трошкова пословања и остваривања већег прихода из осталих основа осим производње електричне енергије за снабдијевање тарифних купаца, може постићи оквир за прерасподјелу трошкова у корист зарада, наравно, уколико је подносилац тако дефинисао своју пословну политику.

Примједбе у вези са трошковима рада које одобрава Државна регулаторна комисија за електричну енергију (ДЕРК) нису узете у обзир, јер РЕРС није надлежан да оцењује одлуке ДЕРК-а и обрнуто.

На име **трошкова накнада за кориштење добара које зависе од учинка**, подносилац је захтијевао да се призна као оправдан трошак остварење базне године од 5.902.000 КМ. РЕРС је одобрио износ од **5.251.000 КМ**.

Трошкови линеарно обрачунате амортизације - годишњи износ амортизације је обрачунат на основицу, након процјене фер вриједности средстава која служе за обављање регулисане дјелатности. Амортизација је обрачуната за средства укључена у регулативну основу у износу од 10.530.269 КМ, а добијени износ обрачунате амортизације увећаван је за амортизацију донација у износу од 3.654 КМ, а за средства која се користе за обављање општих и заједничких послова одобрава се трошак амортизације у износу од 69.731 КМ, па је одобрени износ амортизације у трошковима **10.603.654 КМ**.

У погледу трошкова материјала и резервних дјелова, захтјев за одобрење цијене је заснован на висини трошка материјала и резервних дијелова који је остварен у базној години. Ради сигурног и квалитетног одржавања и обезбјеђења пуне погонске спремности, одобрено је износ трошкова материјала и резервних дијелова подешен на планске величине у износу од 347.076 КМ за регулисану дјелатност и 14.924 КМ за заједничке послове, што износи укупно **362.000 КМ**.

Како је подносилац захтјева уредно доставио податке о планираној властитој потрошњи електричне енергије из мреже од 987.834 kWh, у оквиру **трошкова горива и енергије** одобрено је трошак властите потрошње електричне енергије по пројектованој извозној цијени од 0,065 КМ/kWh, а производња на прагу електране је увећана за 987.834 kWh. Овакав третман властите потрошње резултира трошком од 64.209 КМ, те је износ трошка оствареног у базној години од 77.000 КМ увећан за износ трошка властите потрошње електричне енергије из мреже од 64.209 КМ. Трошкови горива и енергије су одобрени у укупном износу од **141.209 КМ**.

У првом тарифном поступку **трошкови производних услуга**, заједно са материјалом за одржавање, одобрени су у оквиру трошкова одржавања. У првом

тарифном поступку у оквиру ове групе трошкова одобрен је поред трошкова одржавања грађевинског дијела бране и износ од 500.000 КМ на име ремонта АББ прекидача (разграничење оствареног издатка и резервисање за наредни период). Према изјави овлашћених лица, садашњи статус ове ставке и евентуалних трошкова по овом основу је неизвјестан. Ради се о улагању које ће да се капитализује, те наведена ставка као трошак није била предмет анализе. Подносилац је захтјев за одобрење цијене засновао на висини трошка производних услуга које је остварио у базној години. Како се не би угрозила сигурност рада и погонска спремност предузећа и како ХЕ на Дрини рационализацију трошкова на одржавању постројења и објеката не би спроводила на начин који би довео у питање редовност одржавања, на име трошкова производних услуга РЕРС је одобрио износ од **455.000** КМ.

Захтјев на одобрење **трошкова осталих производних услуга** подносилац је засновао на остварењу базне године. РЕРС је одобрио износ у висини остварења базне године од **205.000** КМ (трошкови транспортних услуга 55.000 КМ, трошкови рекламе 76.980 КМ и трошкови комуналних услуга 73.550 КМ).

У оквиру **фиксних трошкова накнада за коришћење добара** предвиђено је, у складу са Правилником о извјештавању и пратећим Упутством за израду прописаних образаца, да подносилац захтјева исказе за базну годину фиксне трошкове накнада по основу броја запослених, накнаде за уређење грађевинског земљишта и остале накнаде које не зависе од учинака. РЕРС је одобрио трошкове који су идентификовани у бруто билансу предузећа за 2006. годину по овим основама у износу од **58.428** КМ.

По основу **трошкова осигурања имовине и запослених** одобрен је захтјевани износ од **20.000** КМ, односно у висини остварених трошкова осигурања за 2006. годину. Повећање на основу захтјева МХ ЕРС о издвајању износа у висини 1% прихода на име формирања средстава за случај хаварије у систему МХ ЕРС на начин да се обрачуна резервисање у траженом износу, подносилац није укалкулисао у свој захтјев. По МРС 37 - Резервисања, потенцијална средства и потенцијалне обавезе, није дозвољено резервисање за осигурање од ризика, те овај захтјев није прихваћен.

Трошкови пореза на имовину су одобрени у захтијеваном износу од 1.000 КМ, који је исказан у бруто билансу као остварење базне године.

У првом тарифном поступку у оквиру трошкова **чланарине, пореза и доприноса који не зависе од учинака** одобрен је износ од 58.000 КМ на име чланарина. Подносилац је захтјев засновао на остварењу базне године и у ову групу сврстао је и трошкове који су прераспоређени у оквиру фиксних трошкова накнада за коришћење добара. У оквиру ове групе трошкова одобрен је износ од **46.358** КМ.

Трошкови регулаторне накнаде одобрени су у износу од **110.552** КМ. Износ је утврђен на основу одобреног прихода ХЕ на Дрини и процента регулаторне накнаде који је примјењен у базној години од 0,346% укупног прихода.

У вези са **трошковима непроизводних услуга, репрезентације**, подносилац је у захтјеву исказао структуру ових трошкова у складу са Правилником о извјештавању и пратећим Упутством и није захтијевао подешавање трошка на већи износ. РЕРС је одобрио захтијевани износ од **364.000** КМ.

Остали фиксни трошкови (резервисања, отписи и сл.). Као калкулативни дио цијене на прагу електране, а у оквиру осталих фиксних трошкова одобрен је износ за трошкове ревизије од 15.000 КМ, резервисање за експропријације у износу од 1.594.017 КМ, трошкове платног промета од 7.039 КМ и остале нематеријалне трошкове - стипендије, огласи од 176.056 КМ, тако да је по основу ове групе трошкова одобрен укупан износ од **1.792.112 КМ**.

Трошкове управе, опшних и заједнички послова чине распоређени трошкови опшних и заједничких послова који се обављају у предузећу и распоређени трошкови управе, опшних и заједничких послова који се обављају у другом правном лицу који се распоређују на предузеће. Општи и заједнички трошкови послова који се обављају у предузећу одобрени су у износу од **858.883 КМ**. У овај износ су укључени: трошкови рада - варијабилни дио 33.178 КМ, трошкови рада - фиксни дио 738.201 КМ, амортизација 69.731 КМ, трошкови материјала и резервних дијелова 14.924 КМ и трошкови непроизводних услуга 2.849 КМ. РЕРС је на име трошкова опшних и заједничких послова који се обављају у другом правном лицу одобрио износ од **639.135 КМ**. Како су се сви подносиоци захтјева за одобрење цијена и тарифа у другом тарифном поступку изјаснили да су сагласни са планираним нивоом и распоредом трошкова Матичног предузећа МХ ЕРС, те да је потребно преузети послове који су Статутом повјерени Матичном предузећу, укључујући израду дугорочних планова развоја, за које је у овом тарифном поступку утврђено да их није израдио нико од подносилаца захтјева, РЕРС је одобрио износ од 2% потребног прихода подносиоца као оправдан трошак ових послова. Притом РЕРС оцјењује да, у складу са достављеним документима и изјавама датим на формалној расправи, овај издатак покрива трошкове израде планова пословања, израде студија развоја, израде дугорочних планова и стратегија развоја, трошкове увођења система квалитета и увођење ефикасног система финансијског управљања, те друге послове наведене у плану МХ ЕРС МП за све чланице холдинга, без додатних трошкова за подносиоца.

Укупни трошкови рада и одржавања. РЕРС је одобрио укупне варијабилне трошкове за рад ХЕ на Дрини, утврђене на основу анализе остварења у базној 2006. години, подешено према годишњој производњи електричне енергије од 981.587.834 kWh у износу од 5.563.847 КМ. Варијабилни дио опшних и заједничких трошкова предузећа у износу од 33.179 КМ, прераспоређен је у укупне фиксне трошкове, тако да укупни одобрени варијабилни трошкови износе **5.530.668 КМ**. Након сумирања свих елемената захтјева и препорука за поједине групе фиксних трошкова, укупни фиксни трошкови одобрени су у износу од **17.715.927 КМ**. У одобрени износ укључени су распоређени трошкови заједничких и опшних послова предузећа и распоређени трошкови заједничких и опшних послова који се обављају у другом правном лицу. Укупни трошкови рада и одржавања подносиоца захтјева одобрени су у износу од **23.246.595 КМ**.

Имајући у виду чињеницу да су корисници дозвола за обављање електроенергетских дјелатности прије дефинисања заједничких рачуноводствених политика на различите начине вршили усклађивање књиговодствене вриједности имовине, намеће се закључак да су износи књиговодственог ревалоризационог вишка у евиденцији корисника дозвола резултат стицаја више околности и различитих приступа, те да примјена одредбе члана 24. став (2) Правилника на овако одређене износе доводи предузећа у различит положај зависно од тога како

су вршили усклађивање вриједности имовине до 2002. године, а након тога зависно од тога како су примјењивали усвојену рачуноводствену политику.

Због тога је у овом тарифном поступку, умјесто процјењивања износа ревалоризационог вишка за кориснике дозвола, који би био реализован да је била досљедно примијењена рачуноводствена политика у складу са MPC 16, поврат на капитал обрачунат на укупну вриједност регулативне основе, без умањивања за реализовани ревалоризациони вишак основних средстава укључених у регулативну основу, али да стопа поврата буде умањена за ефекат процијењеног реализованог ревалоризационог вишка свих предузећа у саставу МХ ЕРС.

Зато је потребно да подносилац изврши процјену фер вриједности основних средстава на бази трошка замјене новим (RCN), фер садашње вриједности и процјену фер износа исправке вриједности основних средстава која одговара акумулираној амортизацији обрачунатој на одређену тржишну вриједност новог средства у складу са одредбама Закона о порезу на добит, и укупном импаритету, и на основу тога формира основицу за обрачун поврата на капитал. На тај начин, без обзира на рачуноводствену политику и начин њене примјене, потребни приход неће садржавати трошак амортизације на већ амортизована средства и поврат на већ амортизовани дио вриједности средстава.

Стопа поврата на капитал утврђена је у складу са члановима 22, 23. и 24. Правилника, и на власнички капитал износи **2%**, а на позајмљени капитал (каматна стопа на кредите за стална средства) **7,13%**. На основу тога је утврђен поврат на власнички капитал у износу од **8.682.921** КМ и поврат на позајмљени капитал у износу од **37.783** КМ, тако да укупни поврат на капитал износи **8.720.704** КМ.

Порез на добит се укључује у одобрени потребни приход у складу са пореским прописима. С обзиром да су сви подносиоци као главни разлог за покретање тарифног поступка навели да из постојеће цијене не могу да обезбиједу развој, закључено је да су одобрена средства намијењена у сврху развоја предузећа, те да ће остварену добит подносилац уложити у развој производних капацитета. На основу ових чињеница, а у складу са чланом 25. Правилника, пореска основица пореза на добит утврђена у складу са пореским прописима је једнака нули, и одобрени износ пореза на добит је једнак нули.

Остали приходи: Подносилац као произвођач електричне енергије остварује коришћењем лиценцираних средстава приходе који се по члану 26. Правилника умањују од одобреног потребног прихода, ако су припадајући трошкови укључени у одобрене трошкове. Подносилац је у остварењу базне године навео да су остварени остали приходи за 2006. годину у износу од 206.000 КМ (приход по основу продаје основних средстава, амортизација донација, наплаћена отписана потраживања, наплаћена штета, уплате за откуп тендерске документације итд). Подносилац није исказао остале приходе и како је изјавио на формалној расправи прихода по овим основама неће бити. У овом тарифном поступку као одбитна ставка евидентиран је само остали приход који настаје по основу амортизације донација у износу од 3.654 КМ, а остали приходи који ће евентуално настати по другим основама нису узети у обзир, јер се ни трошкови по истом основу не признају као расход периода.

Чланом 17. Правилника прописано је да је предузеће дужно обрачунати укупне и јединичне додатне трошкове помоћних услуга, укључујући производњу реактивне

енергије по налогу НОС-а са фактором снаге нижим од номиналног. Пошто је подносиоцу одређена обавеза производње електричне енергије за снабдијевање тарифних купаца у систему обавезе јавне услуге од 63,8% укупне производње, то је процјењено да ће приход од помоћних услуга, уколико га подносилац буде остваривао, бити садржан у оквиру укупних прихода од нетарифних купаца, на начин одређен у дијелу извјештаја о одређивању цијене електричне енергије за тарифне купце.

На основу анализе захтијеваних трошкова и расхода, те оцјене њихове оправданости и цјелисходности ради обављања дјелатности производње електричне енергије, РЕРС је подносиоцу захтјева утврдио **потребни приход** у износу од **31.963.645 KM** за годишњу производњу **981.587.834 kWh**.

У складу са чланом 48. Правилника, а на основу годишње производње електричне енергије и расположиве снаге, подносиоцу захтјева је одобрена просјечна (једнокомпонентна) цијена на прагу електране у износу од **0,0326 KM/kWh**, коју у двокомпонентном моделу чине:

- јединична цијена капацитета у износу од **91,61 KM/kW** и
- јединична цијена произведене енергије у износу од **0,0056 KM/kWh**.

Приход од продаје електричне енергије нетарифним купцима је величина која зависи од тржишних цијена и у том дијелу је ван контроле подносиоца. Да би се утицај промјенљивих цијена на приход подносиоца свео на што мању мјеру, РЕРС у калкулацији прихода од нетарифних купаца примјењује начело обазривости у погледу пројектоване тржишне цијене.

Имајући у виду остварене продајне цијене за нетарифне купце подносиоца у базној години, остварене цијене и кретање цијена електричне енергије на доступном тржишту, РЕРС процјењује да просјечна тржишна цијена коју подносилац може остварити на референтном тржишту БиХ износи најмање 0,088 KM/kWh. У складу са начелом обазривости, РЕРС за обрачун прихода од осталих купаца користи цијену од 0,065 KM/kWh, чиме се обезбјеђује да подносилац, у случају значајног одступања од годишње производње утврђене у овом тарифном поступку, може надокнадити оправдане трошкове рада и одржавања, као и поврат од најмање 2%. Остварењем утврђене годишње производње подносилац може остварити већи приход од потребног прихода утврђеног у овом тарифном поступку од најмање 8.174.191 KM и тиме остварити већу добит од одобрене или неку другу ставку у структури потребног прихода у складу са својом пословном политиком.

У складу са чланом 51. Правилника, а на основу потрошње неквалификованих купаца електричне енергије у Републици Српској која износи 63,8% укупне годишње производње, РЕРС одобрава цијену електричне енергије на прагу електране за снабдијевање тарифних купаца. Потребни приход који подносилац треба да оствари од тарифних купаца у Републици Српској износи 8.862.293 KM. Одобрена просјечна цијена електричне енергије на прагу електране подносиоца захтјева за снабдијевање неквалификованих купаца у Републици Српској износи **0,0142 KM/kWh**.

Како је цијена електричне енергије на прагу електране садржана у цијени снабдијевања неквалификованих купаца електричном енергијом, приликом утврђивања потребног прихода на годишњем нивоу и на основу њега цијене електричне енергије за неквалификоване купце, РЕРС је посебно водио рачуна о

интересима купаца електричне енергије уважавајући истовремено и потребе подносиоца захтјева и сматра да је утврђена цијена правична, јасна и заснована на објективним критеријумима и да подносилац захтјева може подмирити оправдане трошкове рада и одржавања и остварити поврат на ангажована средства, те да су начела тарифне методологије прописана чланом 6. Правилника, у потпуности примијењена.

Приликом одлучивања РЕРС је имао у виду и чињеницу да се тарифни купци снабдијевају електричном енергијом у систему обавезе јавне услуге, како је то прописано чланом 51. Закона, да је условима издате дозволе подносиоцу захтјева та обавеза одређена, у оквиру које је исти дужан да својим купцима обезбиједи електричну енергију што је могуће економичније. Обавеза јавне услуге подразумијева и сигурност снабдијевања, редовност и квалитет услуге и цијену, укључујући и заштиту крајњих купаца, како је то прописано чланом 3. Директиве о правилима унутрашњег тржишта електричне енергије 2003/54/ЕС.

У прелазном периоду примјене Правилника, док се не испуне сви прописани услови, РЕРС је утврђивао чињенице на основу података, које му је доставио и образлагао подносилац захтјева, а недостајуће податке је процјењивао на основу члана 96. Правилника, уважавајући чињеницу да је електроенергетски сектор у Републици Српској у фази реструктурирања у коме је предузећима која обављају електроенергетске дјелатности омогућено одређено вријеме за прилагођавање условима регулације.

У прелазном периоду РЕРС ће у складу са чланом 32. став 1. и чланом 113. став 1. Закона, правилима и прописима РЕРС-а, као и условима дозволе за обављање дјелатности производње електричне енергије, од подносиоца захтјева захтијевати достављање одређених података и информација. Ову обавезу подносилац захтјева је дужан испунити и на тај начин ће се у будућим поступцима употпунити чињенични основ, на бази кога ће се моћи у потпуности реално цијенити оправданост појединих трошкова. РЕРС ће, такође, у оквиру редовних и ванредних активности надгледања примјене услова дозволе, вршити провјере остварења и алокације трошкова по основу обављања лиценциране дјелатности. Анализе резултата добијених провођењем ових активности могу бити основ за покретање тарифног поступка на иницијативу РЕРС-а.

У цјелокупном тарифном поступку водило се рачуна и о постепеном увођењу међународно прихваћене регулаторне праксе и постепеног увођење општеприхваћених међународних стандарда, како би се избјегле изненадне и драстичне промјене тарифа у прелазном периоду регулације тржишта електричне енергије у Републици Српској, како је то прописано чланом 5. став 1. тачка и) и чланом 116. став 1. Правилника.

На основу свега наведеног, слиједећи циљеве одређене Законом, РЕРС је утврдио потребан приход за обављање дјелатности производње електричне енергије подносиоца захтјева и структуру цијене на прагу електране, као што је то наведено у тачки 1. диспозитива овог рјешења, а на основу члана 8-27 и члана 47-53 Правилника.

Тачка 2. диспозитива рјешења заснива се на члану 51. став 1. Правилника.

Тачка 3. диспозитива овог рјешења заснива се на члану 49. став 1. и члану 102. став 1. Правилника.

Ово рјешење је коначно, како је наведено у тачки 4. диспозитива рјешења, а на основу члана 29. Закона, на коме се заснива и поука о правном лијеку.

Тачка 5. диспозитива овог рјешења заснива се на одредби члана 34. Закона и члана 20. Статута Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске, којим је прописано да се одлуке и рјешења Регулатора објављују у "Службеном гласнику Републике Српске". С обзиром да је образложење рјешења преобимно, а у циљу економичности, у "Службеном гласнику Републике Српске" објављује се увод и диспозитив рјешења са назнаком мјеста гдје се комплетно рјешење ставља на располагање, чиме се сматра да је на овај начин остварен принцип транспарентности.

Правна поука: Против овог рјешења може се покренути управни спор подношењем тужбе Окружном суду у Требињу у року од 30 дана од дана пријема рјешења.

Предсједник

Миленко Чокорило